

UPSC CSE 2018 MAINS PAPER 6 OCTOBER 07, 2018 PUNJABI LITERATURE OPTIONAL PAPER - I QUESTION PAPER

ਪੰਜਾਬੀ / PUNJABI

ਪੇਪਰ I / Paper I

(ਸਾਹਿਤ) / (LITERATURE)

ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮਾਂ : ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ
 Time Allowed : Three Hours

ਕੁਲ ਅੰਕ : 250
 Maximum Marks : 250

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਦਾਇਤਾਂ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ :

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਲ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਜੋ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ :

ਉੱਤਰਦਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 5 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ । ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁਣੇ ।

ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਲ ਹੀ ਦੱਸੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ) ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਿਖੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿਥੇ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਲੰਬਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਜਿਸ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਕਟਿਆ ਨਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਪੂਰਾ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ । ਉੱਤਰ ਪੱਤਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਨਾ ਜਾਂ ਪੰਨੇ ਦਾ ਕਾਲੀ ਹਿੱਸਾ ਜੇ ਪਾਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਚਿੱਤੇ ਕਾਲਾ ਮੁਹਨਾ ਦਰੁਸੀ ਹੈ ।

Question Paper Specific Instructions

Please read each of the following instructions carefully before attempting questions :

There are **EIGHT** questions divided in **TWO SECTIONS**.

Candidate has to attempt **FIVE** questions in all.

Question nos. 1 and 5 are compulsory and out of the remaining, any **THREE** are to be attempted choosing at least **ONE** question from each section.

The number of marks carried by a question/part is indicated against it.

Answers must be written in **PUNJABI (Gurmukhi script)**.

Word limit in questions, wherever specified, should be adhered to.

Attempts of questions shall be counted in sequential order. Unless struck off, attempt of a question shall be counted even if attempted partly. Any page or portion of the page left blank in the Question cum Answer Booklet must be clearly struck off.

SECTION A

- Q1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 10×5=50
- aa) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਰਮਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪੜਾਅ ਕੌਣ ਹਨ? 10
 - ab) ਪੰਜਾਬੀ ਪੁਨੀ-ਵਿਉਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਲਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 10
 - ac) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਵਿਅੰਜਨੀ ਪੁਨੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੱਸੋ। 10
 - ad) ਸ਼ਬਦ ਗੋਤਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰੀਕਰਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਓ। 10
 - ae) ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲਿਪੀ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ? ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪੁਰਾਣੀ ਲਿਪੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਲਿਪੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 10
- Q2. aa) ਭਾਸ਼ਾ, ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਕਮਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਕਿੰਨ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਸਫਲ ਸੂਤਰਾਂ ਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਦਿਓ। 20
- ab) ਅਗੋਤਰ ਅਤੇ ਪਿਛੇਤਰ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੈ? 10
- ac) ਭਵਾਂਲਵਿਉਂਤ (Morphology) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? ਪ੍ਰਾਪੀਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 15
- Q3. aa) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦਿਓ। 1893 ਦੀ ਦੱਸੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ/ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਰੋ। 20
- ab) ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਕ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਵਾਕ ਵਰਤਾਰ ਕਿਸ ਕਿਸੇ ਦਾ ਮੁਹਕਮ ਹੈ? ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ। 15
- ac) ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਅਖੌਤੀ ਧਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15
- Q4. aa) ਸੰਧਿਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਨਾਰ ਗੋਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ? 20
- ab) ਸੂਫੀ ਕਾਹਿਦ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ ਅਤੇ ਇਸ਼ਕ ਮਜਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਰਹੀ ਹੈ? 15
- ac) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕਿੱਸਾ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਲੋਕ-ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਸਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 15

SECTION B

- Q5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 10×5=50
- 1a) ਕੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦੀ ਧੰਨਾਈ ਕਾਵਿ-ਧਾਰਾ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਾਰ ਮਾਨਕਸ਼ਾਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸੀ? ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 10
 - 1b) ਡਾ. ਨੋਬਲ ਮਿਥ ਦਾ ਪੇਸ਼ਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। 10
 - 1c) ਮਹਾਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀਵਾਦਮਕਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੁਰਮਾਜ਼ਮਕ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਉ। 10
 - 1d) ਪ੍ਰੋ. ਪੁਰਨ ਨਿਯਾ ਦੀ ਪੁੱਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਾਵਿ ਕੁਲਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 10
 - 1e) ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਨ ਮਿਥ ਦੀ ਕਾਵਿਤਾ ਦੇ ਸੂਰਜ ਸਾਜ਼ਤਰੀ ਅਧਾਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਵਾਓ। 10
- Q6. 1a) ਸਿਰ ਕਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਰਚਨਾ “ਲੁਣਾ” ਦੇ ਮੁੱਖ ਥੀਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- 1b) ਲੋਕ-ਗੀਤ ਦੀ ਰੁਪਰੂਪ (Genre) ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ? ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਹੈ? 15
- 1c) ਮਹਾਜੀਤ ਦੀ ਗਜ਼ਲ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? 15
- Q7. 1a) ਬਲਵੰਤ ਗਾਂਗੂ ਦੀ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨਨਾ (Desire) ਅਤੇ ਹਿੰਮਾ ਦੀ ਸੰਕਲਪ ਬਾਰੇ ਨਾਟਕ “ਲੋਹਾ ਕੁੰਦੀ” ਅਤੇ “ਕਣਕ ਦੀ ਬੱਲੀ” ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 20
- 1b) ਅਥਵਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤਾਂ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਲਿਖਣਾਂ ਦਾ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 15
- 1c) ਗੁਰਦਿਆਲ ਗੋਖਾ ਦੇ ਨਾਵਲ “ਬਰਸਾ” ਦੇ ਨਾਇਕਤਵ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 15
- Q8. 1a) ਪ੍ਰਿੰਸੇਪਲ ਤੇਜਾਂ ਨਿੱਕ ਇੱਕ ਨਿਲਮਾਹ ਸੋਲੀ ਦੇ ਵਾਤਸਕਕਾਯ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਬੰਧ ਕਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ। 20
- 1b) ਡਾ. ਅਰੁਣ ਮਿੱਥ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਅਧੁਨਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 15
- 1c) ਨਜ਼ਮ ਹਮੈਨ ਸਾਦ ਆਪਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਬੁੱਲਿਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੁਝਾਅਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਕਰੋ। 15